

Ben Asyalı Bir Ozan: Metin Önal Mengüşoğlu

Aylık dergide şiirlerini gördüğüm, okuduğum bir şair. Sanki değişik bir havası var gibi geliyor bana şiirlerini okurken. Her şairin kendisine has bir söyleyiş tarzı olmalı elbet. Bu biraz da bunun dışında değişik bir yaklaşım havası veriyor. Belki bu doğduğu coğrafyadan, yaşadığı iklimden, yörenin havasından, suyundan, kuşundan kurdundan da olabilir diye düşünmeye koyulurken ilk şiir kitabının ismi aklıma geliyor. İlk şiir kitabı *Ben Asyalı Bir Ozan* ismini taşıyor. Asyalı bu değişik bir şey... Asyalı bir ozan demiyor 'ben' imini katıyor söylemine, kendini öyle tanımlıyor. Zaten içini burkan acıyı dillendirirken sadedir, açıktır, anlaşılır bir dili vardır.

*"Yurdum, kehribar renkli toprağım, taşram
Benim ağustos sıcağında üşüyen tarafım
Hüzünlü bir tebessümden başka ne verdin bana"*

Metin Önal Mengüşoğlu'nun okuduğum ilk kitabı *Ben Asyalı Bir Ozan* oluyor. Aylık dergide o hareketli 1980'li yıllarda birlikte yazdığımız günlerde Aylık Dergi Yayınları arasında 1983 yılında çıkan şiir kitabı. Günlerce kalmıştır camekâna yakın komodinin üzerinde bu kitabı. Okumuş, seyretmiş, gelen müşterilerin eline alıp şöyle bir sayfaları çevirip anlamsız hallerini de görmüştür *Ben Asyalı Bir Ozan* kitabı. Öyle bir maceranın içinden bakınca birçoklarına tuhaf gelecek bu bakış açısının beni daha da kitaba bağladığını bir şairin kendini açık ortaya koymasından başka daha neyi olabilir ki kıvamına taşımıştır da bir yerde. Burada bir fikir birliğinin olduğunu da söylemek icap ediyor tabii. Bu yakınlığın esas sebebinin coğrafya, toprak, ana yurt gibi unsurların yakınlaştırıcı olduğunu da kabul etmemiz gerekiyor. "Aslını inkâr eden haramzadedir" derdi babam. Öyle bir yakınlık kurulmuştur şiiriyle tabii ki. "yurdum, kehribar renkli toprağım, taşram" hep içimizdeki doğu ağıtlarının iz düşümleri değil midir?

Şiirin ateşini harlamak...

Yazmanın kıskırttığı zihin kendini açığa çıkarırken çaktırmadan da olsa fikri âleminin ipuçlarını da ortaya seriyor. Bu durum giderek açık bir dama-

rın akan kanı gibi rengini belli edecek. Öncelikle şair bir başlangıç yapıyor bu ilk kitabında. "*Asyalı Bir Ozan'ın Öğütleri*" adlı ilk şiir şöyledir:

*"ve aklın
ırmağı kurumuş
suyu tükenmiş
benziyor
gülünç bir asya sakallısına
çünkü şiir
o kötümserlik çığırkını
çok oldu gümüş hançerini
toprağın altına gizleyeli
silahı şimdi kardeşim
asyada son harami atlarının
düşen nallarından yontmalısın."*

Şiirin ortaya çıkış macerasını içinde barındıran derin çizgi belli olmalı ki şair de şiirinin canını yakabilsin iyice. Canı yanmayan şiir heva ve hevesini başıboş vadilerde dolaştırsın dursun. Burada canı yanan, acısı olan bir şiirin ilk kımıldayışlarını ilk hareketlerini görmüş oluyoruz. Şairin daha yola çıkarken belleyip söylediğini böylece anlıyoruz. Umutsuzluğu kırıp umut tomurcuklarının toprağa düşürdüğüdür aynı zaman diliminde. Tükenmiş, kötüyü, haramiyi boş verip yola çıkma zamanı başlamıştır artık. İlk başta umutsuzluk yok, kavi yüreklerin kendini belli etmesi vaktidir. Silahını kuşanmalı ortaya çıkmalıdır. Fikir silahı, düşünce silahı, şiir silahı...

Bu baştaki şiirin yüklendiği düşünce silsilesinde birçok yıkımların ardından umutsuzluğu kırıp yeniden bir dirilişe adım atmasının bildirisini sunuyor. İnsan düştüğü yerden kalkar. Yeniden bir eylem hazırlığı içinde iyie, güzele doğru bir yol hazırlığı içinde olunmalı. Fikrini, cehdini, aklını oradan çıkar ve koşuya başla...

Asyalı bir ozan meseleyi irdelerken etrafını, çevresini, yanını, yöresini temaşa ederek, bakarak, görerek, içine sinmediği, içinin derin taraflarına yakıştıramadığı olguları keşfedince de adeta isyan etmekte, çağrılar yapmakta:

“uçmuştur avuçlardan bir kez
ah, nerde kaldı bütün bu çibanları iyileştiren ecza”

Bu dağınık, bu dağıtılmış, bu elden gitmiş makul yaşantıyı nasıl ederiz de toparlarız, bir düzene, hale yola koyarız nidasıdır. Bir ses vermedir, bir çağrıdır.

“allahım dayanılmaz bir şey
görüyorum
herbiri bir köşesinde kentin
bizimkiler
piyango satıcıları.”

“Cila Kül ve Kefen” şiiri adeta bir şehir okumasıdır. Müslüman insan neslinin bozgununu söylemekte ve gördükçe, yaşadıkça, bildikçe de üzüntüler içine düşmekte ve daha çok hayıflanmaktadır.

“kafam kamaşıyor birçok şeyden
bu gelen aydınlık değil sanki
cila
bazı cumalar ondan parlıyor
ondandır öğretmiyor
ürpertiyor bazı gazeteler
loş kuytularda
nemli koridorlarda sabahlayan çocukları.”

Böyle bir şey olunca, böyle bir durum ortada görününce öylesine bir çarpılma hali gibi oluyor şair ve kafası karışmıyor burada, kafası yeni taze bir kıvılcım çakıyor gibi kamaşıyor. Demek ki sağlıklı değil vaziyet. Her tarafta değişik bir hal her tarafta gadre uğramış insanların ezikliği var. Çocuklar en çok yalnızlığın, yoksulluğun, çaresizliğin girdabında bocalayıp duruyorlar ve görmüyor kimseler, göstermiyor, bağrına basmıyor kimseler... Sosyal yaraların kanadığı bir yerdir coğrafya.

Şair daha işin başında yola çıkmaya hazırlanırken yönünü bilinçli bir şekilde tespit etmiş o yönde yürü-yeceğini adeta deklare etmiştir kitabın bu ilk şiirlerinde.

“Ben Asyalı Bir Ozan” şiirini meydana çıkarırken bilinçli bir yaşama sanatının da görülmesini istiyor adeta. Bunu mısraların netliği karşılığında öne çıkan fikrin olmazsa olmazı olduğunu vurgulamasından çıkarmış oluyoruz. Baştan beri bile isteye o arzuladığı çizgide yol aldığını görmüş oluyoruz. Böylece bir gerçeklik etrafında ileriye umutlu bakışlarla doğru ve şaşmaz bir yol izleğinde şiirini söylemiş oluyor şairimiz “Cila Kül ve Kefen” şiirinin son bölümünde:

“aklım kamaşıyor benimse
“ağaç kökünü kemirmek kadar zor”
bu yalnızlık
kabuk mu bağlıyor halkın
hayır milletin yüzü
bulsam
küçük bir alamete rastlasam
bütün bu yaraların iyileşmesine dair
kalemlerimi sevinçle kırıyorum
kalbim kamaşmıyor bir daha.”